

Amb la col·laboració de:

A les primeres dècades del segle XVIII, les noves teles de cotó estampades, anomenades indians pel seu origen asiàtic, tingueren una gran acceptació social a Catalunya, com a la majoria dels països europeus. Pressionat pels fabricants llaners i seders, el govern espanyol en va prohibir la importació, i aquest fet fou determinant perquè el capital barceloní invertís en la nova manufactura i creés a la dècada de 1730 les primeres fàbriques d'indians. A partir d'aquell moment, la indústria de les indians va créixer de manera espectacular fins a convertir-se, a principis del segle XIX, no sols en la primera indústria de Catalunya, com afirmava la Junta de Comerç de Barcelona, sinó també en un dels signes d'identitat de la ciutat.

Per a la història de Catalunya i, en especial, de la seva capital, la importància de la indústria de les indians rau en el fet que pot ser considerada com el punt de partida del procés d'industrialització. En desenvolupar-se, va anar generant les condicions econòmiques, tecnològiques i institucionals que van fer possible el sorgiment del sistema fabril modern en el primer terç del segle XIX. D'aquesta manera, va contribuir a equiparar Catalunya amb les regions econòmicament més avançades i dinàmiques del continent europeu i a singularitzar-la dins d'una Espanya eminentment agrària, i va convertir Barcelona en una de les grans ciutats industrials d'Europa, la més important, sens dubte, del sud del continent.

L'objectiu d'aquest curs, pensat com una confluència multidisciplinària, és analitzar el paper que la indústria de les indians ha tingut en el desenvolupament de la ciutat i traçar-ne un balanç històric renovat. Un conjunt d'investigadors i especialistes abordaran un ampli ventall de temes, que van des del procés de fabricació d'una indiana fins a la contribució del sector a la configuració de l'espai urbà, passant per les pautes de creixement de la nova indústria cotonera, la seva relació amb el canvi tecnològic, l'ús i la comercialització d'aquests teixits, el sorgiment de nous grups socials i l'aparició d'unes conflictives relacions laborals.

SEMINARI D'HISTÒRIA DE BARCELONA Curs d'Història de Barcelona

Del 19 d'octubre de 2010
al 15 de febrer de 2011

La indústria de les indians a Barcelona, 1730-1850

Curs 2010.11

La durada del curs és de quinze sessions, que es duran a terme els dimarts, entre el 19 d'octubre de 2010 i el 15 de febrer de 2011, de 19 a 20.30 hores, a la sala d'actes Agustí Duran i Sanpere de l'Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona. S'ofereixen, com a complement, dues visites guiades al Museu de l'Estampació de Premià de Mar i al Museu Tèxtil i d'Indumentària-DHUB.

Matrícula general: 80 euros.
Assistència a conferències sense matriculació: 6 euros/conferència.
Per formalitzar la inscripció cal trucar, a partir del dia 8 de setembre, a l'Arxiu Històric de la Ciutat - Seminari d'Història de Barcelona, de 9 a 14 hores, fer el pagament en qualsevol oficina de la Caixa de Pensions, al compte corrent: Institut de Cultura de Barcelona, 2100 3236 89 2200098427, codi curs *Indians*, i trametre el comprovant de l'ingrés per correu o fax.

Arxiu Històric de la Ciutat
Seminari d'Història de Barcelona
Casa de l'Ardiaca
Santa Llúcia, 1
08002 Barcelona
Tel.: 93 318 11 95
Fax: 93 317 83 27
shb@bcn.cat

La indústria de les indiennes a Barcelona, 1730-1850

L'ART DE FER INDIANES

- 19.10.10 **El procés de fabricació de les indiennes: entre l'art i la indústria.** Francesca Piñol
- 23.10.10 *VISITA AL MUSEU DE L'ESTAMPACIÓ DE PREMIÀ DE MAR.* Maria Teresa Canals
- 26.10.10 **Els usos de les indiennes: decorar la llar o vestir la gent?** Mònica Piera

DE "NOVA INDÚSTRIA" A "INDÚSTRIA MODERNA"

- 02.11.10 **La difusió de les indiennes en l'Europa mediterrània al segle xvii.** Olivier Raveux
- 09.11.10 **De la manufactura d'indienes a la moderna indústria d'estampats. El cotó a Barcelona: 1730-1840.** James Thomson

COMERCIALIZACIÓ I CONSUM D'INDIANES I PINTATS

- 16.11.10 **El consum d'indienes a Barcelona en el segle xviii.** Lúdia Torra
- 23.11.10 **Les indiennes catalanes i la conquesta del mercat espanyol.** Assumpta Muset
- 30.11.10 **Aiguarent, indiennes i pintats. Els mercats exteriors en el desenvolupament de la indústria d'indienes barcelonina.** Francesc Valls

- 02.12.10 *VISITA AL MUSEU TÈXTIL I D'INDUMENTÀRIA-DHUB.* Sílvia Ventosa

CAPITAL HUMÀ I RELACIONS SOCIALS

- 14.12.10 **Els fabricants d'indienes de Barcelona: orígens de la burgesia industrial catalana.** Alex Sánchez
- 21.12.10 **El primer proletariat català. Mà d'obra i relacions laborals a les fàbriques d'indienes de Barcelona.** Natàlia Mora Sitjà
- 11.01.11 **Erasme de Gònima: l'Oberkampf català.** Reis Fontanals

INNOVACIÓ TECNOLÒGICA I FORMACIÓ PROFESSIONAL

- 18.01.11 **Ensenyament i indústria. El paper de la Junta de Comerç en el desenvolupament de la indústria d'indienes barcelonina.** Pilar Vélez
- 25.01.11 **Secrets i receptes. Carles Ardit i el "Tratado teórico-práctico de la fabricación de pintados e indiennes".** Agustí Nieto-Galán

FÀBRIQUES I CIUTAT

- 01.02.11 **Indústria urbana o indústria dispersa? El rerefons polític d'una polèmica, 1773-1802.** Ramon Grau
- 08.02.11 **Les fàbriques d'indienes de Barcelona com a model d'espai fabril.** Jaume Artigues

CLOENDA

- 15.02.11 **Barcelona i la indústria de les indienes.** Àlex Sánchez